

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-master Architectuur van Fontys Hogescholen

Gegevens

datum	Naam instelling	: Fontys Hogescholen
31 december 2015	Naam opleiding	: hbo-master Architectuur (240 EC)
onderwerp	Datum aanvraag	: 13 mei 2015
Besluit	Graad opleiding	: Master of Science
accreditatie hbo-master	Varianten opleiding	: deeltijd, voltijd (in aanbouw)
Architectuur van Fontys	Locatie opleiding	: Tilburg
Hogescholen	Datum goedkeuren	
(004092)	panel	: 28 juli 2014
uw kenmerk	Datum locatiebezoeken	: 6 en 7 november 2014
007/FGE/2015/LW	Datum visitatierapport	: 28 april 2015
ons kenmerk	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 5 september 2013
NVAO/20153163/ND		
bijlagen		

3

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden. Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de hbo-masteropleidingen Architectuur en Stedenbouw van Fontys Hogescholen. Het panel heeft beide opleidingen gezamenlijk beoordeeld.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

De Academie voor Architectuur en Stedenbouw Tilburg (AvB), onderdeel van Fontys Hogescholen (Fontys), biedt twee hbo-masteropleidingen aan, i.c. Architectuur en Stedenbouw (Master Architecture + Urbanism verkort MA+U). De opleidingen beslaan elk vier studiejaar en 240 studiepunten (EC). De academie biedt de opleidingen aan via de concurrency-formule, waarbij de student 120 EC binnenschools behaalt en 120 EC buitenschools door te werken in de praktijk. De opleidingen hebben daarmee een voltijd studielast, maar worden, conform landelijke afspraken formeel in deeltijd aangeboden.

Inlichtingen

Lineke van Bruggen
+31 (0)70 312 23 24
l.vanbruggen@nvao.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300
info@nvao.net | www.nvao.net

Pagina 2 van 7 De in 2013-14 gestarte voltijd variant wordt per 2015-16 afgebouwd. De opleidingen worden in het Engels aangeboden.

De twee opleidingen hebben een grote gemeenschappelijkheid, onder meer in onderwijsmodel, docenten en programma-opbouw. Bovendien worden ze deels multidisciplinair aangeboden. Dankzij de gemeenschappelijkheid functioneren de twee masteropleidingen in de praktijk in feite als een opleiding met twee varianten. Het accreditatietraject is –conform een eerder dit jaar vergelijkbaar uitgevoerd en met de NVAO afgestemd traject- op een daarbij passende wijze ingericht. Er is een gecombineerde audit uitgevoerd, bestaande uit een generiek deel en twee opleidingsspecifieke delen.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties (goed)

De hbo-masteropleidingen Architectuur en Stedenbouw (MA+U) zijn ontwerpopleidingen, gepositioneerd op het snijvlak van kunst, techniek en wetenschap. Afgestudeerden kunnen zich na de opleiding direct inschrijven in het Architectenregister en aan de slag als respectievelijk architect of stedenbouwkundige.

De academie heeft goed op het netvlies hoe de praktijk van Architectuur en Stedenbouw de afgelopen jaren, onder meer onder invloed van de crisis en globalisering, veranderde. De academie benutte dat bij het opstellen van een visie op wat dat betekent voor de architect en de stedenbouwkundige van de toekomst en vertaalde dat naar de eindkwalificaties. De academie vertaalde daarin het belang van design thinking, ondernemendheid, goede samenwerkings- en communicatievaardigheden en omgevingsgerichtheid voor de ontwerpprofessionals die zij opleidt. MA+U zijn naar het oordeel van het panel zeer praktijkgericht en 'leiden studenten op voor de realiteit', waarin naar de visie van de academie de vakgebieden vervagen en die gekenmerkt wordt door een toenemende mate van globalisering en internationalisering.

Het panel stelt vast dat de academie 'een complex geheel van externe (landelijke en internationale) richtlijnen en onderliggende kwalificaties' tot een geheel van zeven competenties smeedde, helder en inzichtelijk, ook voor haar studenten. Die zeven competenties, waarvan 'Design' en 'Research' de belangrijkste zijn, zijn abstract geformuleerd om langer stand te kunnen houden in de veranderende praktijk. Het feit dat de academie voor de opleidingen Architectuur en Stedenbouw dezelfde competenties omschreef is consistent met de eigen visie op de toenemende versmelting van de vakgebieden architectuur en stedenbouw.

In de eindkwalificaties is internationalisering niet letterlijk opgenomen, maar doordat ze aansluiten bij Europese regelgeving zijn ze volgens het panel toch voldoende verankerd in internationaal perspectief. De academie heeft daarnaast duidelijk in beeld wat zij beoogt met internationalisering, namelijk het opleiden van internationaal georiënteerde architecten en stedenbouwkundigen –met sterke lokale banden- die grens-overstijgende samenwerkingen kunnen initiëren of daaraan kunnen deelnemen. Het panel vindt de gemaakte keuzes voor internationalisering en voor het volledig aanbieden van de opleiding in het Engels dan ook legitiem en zinvol.

Onderzoek is als afzonderlijke competentie 'Research' duidelijk herkenbaar in de eindkwalificaties en wordt door MA+U gezien als essentieel en integraal onderdeel van het ontwerpen. De onderzoekscomponent is naar het oordeel van het panel op masterniveau verantwoord.

Het auditpanel is van mening dat de masteropleidingen Architecture en Urbanism voor standaard 1 het oordeel 'goed' verdienen. Redenen hiervoor zijn een set eindkwalificaties waaraan een eigen visie op het vak ten grondslag ligt, de inzichtelijke wijze waarop de academie de veelheid aan eisen vertaald heeft in haar eigen competentieprofiel en de

Pagina 3 van 7 sterke worteling van de eindkwalificaties in de praktijk. Een hoger oordeel dan voldoende is hiermee voor het panel gerechtvaardigd.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving (goed)

Het panel is samenvattend positief over de zeer heldere vormgeving van het curriculum, dat voor beide opleidingen gelijk is qua opzet. Het panel waardeert de actualiteit en de sterke praktijkgerichtheid. Voorts signaleert het panel tevreden een groeiende aandacht voor internationalisering, in de onderwijsonderdelen, maar ook doordat het onderwijs volledig in het Engels wordt aangeboden en het aandeel internationale studenten (nu circa 20%) toeneemt. Praktijk en theorie vullen elkaar goed aan en zijn recent explicieter aan elkaar gekoppeld in het programma doordat 'Research vakken' een inhoudelijk koppeling hebben met de ontwerpstudio's. Ook over de recente aandacht voor onderzoekend ontwerpen als iteratief proces is het panel positief, naar verwachting wordt dit via de samenwerking met de lectoraten (i.c. de Lectoraten Stedelijke Strategieën en Design Thinking) verder doorontwikkeld.

Wat betreft het programma benoemde het panel enkele aandachtspunten en gaf enkele aanbevelingen mee ter reflectie. Het continu monitoren of de studenten in hun werkomgeving de beoogde eindkwalificaties kunnen behalen is gezien de huidige krappe arbeidsmarkt van belang aldus het panel. Ook geeft het panel mee er aandacht voor te houden dat het ontwikkelen van creativiteit en zelfsturend vermogen niet ingeperkt worden door structuur en formats, met name in het afstuderen. Ondanks die signaleringen is het panel overtuigd van de kwaliteit van de opleidingen: de academie heeft naar het oordeel van het panel een inhoudelijk en samenhangend programma neergezet, dat studenten de mogelijkheid biedt de eindkwalificaties te realiseren.

Het panel is gebaseerd op het docentenoverzicht, de auditgesprekken en de tevredenheidsresultaten van studenten, ook positief over het personeel. De hoog opgeleide, inhoudsdeskundige en betrokken vaste staf draagt tevens zorg voor een goede inzet van praktijkdeskundige gastdocenten waarvan de kwaliteit goed wordt gemonitord. Volgens het panel is het team qua omvang, maar ook kwalitatief, vanwege een mooie mix aan achtergronden en deskundigheden, geschikt voor de onderwijsuitvoering en –organisatie. In het team is zowel goede continuïteit als flexibiliteit ten behoeve van actualiteit aanwezig. Het panel beoordeelt de voorzieningen over de gehele breedte als voldoende. Dat het panel dit niet over de hele breedte als goed beoordeelt heeft vooral te maken met de relatief lage tevredenheid van studenten over informatievoorzieningen, wat MA+U volgens het panel wel serieus nemen, en met de ruimtelijke versnippering van de academie in de Hogeschool-locatie. Daardoor ontbreekt een, onder meer door studenten gewenste, fysieke ontmoetingsplek. Het panel stelde daarentegen ook vast dat de opleidingsspecifieke voorzieningen (de onderwijsruimten en de materiaalbewerkingsateliers, mediatheek en printers) van prima niveau zijn.

Concluderend is het panel van oordeel dat beide opleidingen studenten een stimulerende leeromgeving bieden, waarbij de heldere programma's, de praktijkgerichtheid, actualiteit en multidisciplinariteit zeer sterke punten zijn. Het panel signaleerde ook enkele aandachtspunten en deed enkele aanbevelingen. Die dienen ter reflectie en ter verdere ontwikkeling en doen niet af aan het feit dat Fontys voor MA+U een goede leeromgeving realiseert. Het panel beoordeelt deze standaard voor beide opleidingen met het oordeel 'goed'.

Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties (voldoende)

Het binnenschoolse deel heeft een voor studenten heldere toetssystematiek met de verschillende courses die apart getoetst worden (via bij die course passende toetsvormen)

Pagina 4 van 7 en met een jaarlijks afsluitend 'end-of-year-assessment' waarin de ontwikkeling van de student 'gemeten' wordt langs de op drie niveaus in prestatie-indicatoren uitgewerkt competenties. Zo'n assessment is er ook jaarlijks voor het buitenschools deel. De voorbeelden die het panel daarvan zag waren adequaat. Wel zou de buitenschoolse toetsing meer 'body' mogen hebben in vergelijking met de binnenschoolse toetsing. Immers binnen- en buitenschools deel wegen met elk 120 EC's even zwaar. Er is een onafhankelijk opererende examencommissie die in de basis de zaken op orde heeft. Het uitvoeren van de geplande acties, zoals het vormen van een eigen oordeel over de kwaliteit van het gerealiseerde eindniveau, is nu van belang. Het panel is van oordeel dat de academie het systeem van toetsing en beoordeling voldoende borgt en heeft geconstateerd dat de academie hier op een professionele wijze mee omgaat. Er is onder andere een vier-ogenbeleid. Momenteel werkt men aan verdere transparantie door het operationaliseren van de beoordelingscriteria via Rubrics. Afstuderen geschiedt doorgaans in de 'Graduation studio', waarin studenten in een groepsetting binnen een gezamenlijke geografie (een gebied of stad bijvoorbeeld), op basis van deels gezamenlijk onderzoek, uiteindelijk individueel afstuderen op het ontwerp van een gebouw of stedenbouwkundig plan of strategie. De studio is zeer gestructureerd van opzet met vele meetmomenten, die uiteindelijk via een uitgebreide maar inzichtelijke beoordelingssystematiek tot een gewogen oordeel leiden. Het panel waardeert dit en ziet dat de studio een positieve invloed op de rendementen heeft. Het panel bestudeerde eindwerken van beide opleidingen. De beoordeling van het eindwerk door de opleiding kwam voldoende overeen met die van het panel en was bovendien door de vele goed gedocumenteerde meetmomenten zeer wel navolgbaar. Het panel trof verzorgde en professionele presentaties aan met doorgaans relevante onderwerpen en voldoende diepte. Het panel trof ook enige eenvormigheid aan, kon het onderliggende ontwerpend onderzoek niet altijd terugzien en raadt aan om studenten beter zichtbaar te laten maken hoe en welke onderzoeksresultaten de ontwerpkeuzes beïnvloedden. Het panel vraagt in het licht van deze positief kritische opmerkingen te reflecteren op het, nogmaals tegelijkertijd lof oogstende, gestructureerde model van de Graduation studio. Werkveld en alumni zijn tevreden over de aansluiting van de afgestudeerden op de praktijk. Afgestudeerden beschikken over de vereiste eindkwalificaties waarbij ook bepaalde kenmerken uit het profiel van de Tilburgse academie zichtbaar zijn, zoals de sociaal-maatschappelijke dimensie en de aandacht voor strategieën. Het werkveld sprak, analoog aan wat de academie beoogt, over de afgestudeerden als competente 'hybride ruimtelijk ontwerpers'. Volgens het panel is het systeem van toetsing en beoordeling adequaat en het gerealiseerd eindniveau weerspiegelt in voldoende mate de eindkwalificaties. Omdat het panel ook een aantal aandachtspunten benoemde, beoordeelt het panel standaard 3 voor beide masteropleidingen als 'voldoende'.

Algemene conclusie

De hbo-masteropleidingen Architectuur en Stedenbouw van Fontys Hogescholen opereren vanuit een goed doordachte analyse van en visie op de recent veranderde beroepspraktijk. De opleidingen worden uitgevoerd door een nauw bij de studenten betrokken docententeam dat sterk is aangesloten op die praktijk en de actuele ontwikkelingen daarbinnen voortdurend in de opleidingen inbrengt. Het auditpanel is positief over de uitwerking van de eindkwalificaties in een qua diepgang gedegen, goed gestructureerd en actueel programma met een hoge realiteitszin dat studenten adequaat voorbereidt op de beroepspraktijk.

Pagina 5 van 7 Het panel beoordeelt voor beide opleidingen de standaarden 1,2 en 3 respectievelijk met 'Goed', 'Goed' en 'Voldoende'. Daarmee komt voor beide opleidingen het eindoordeel op 'Voldoende'. Het auditpanel adviseert de NVAO de hbo-masteropleidingen Architectuur en Stedenbouw voor een periode van zes jaar te accrediteren.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Besluit

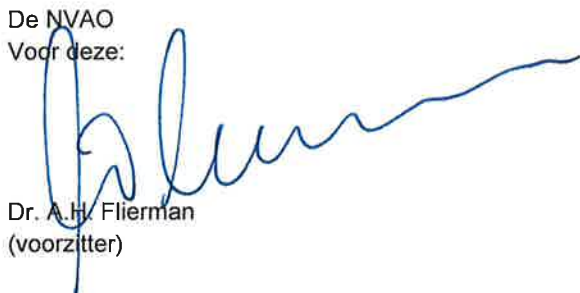
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van Fontys Hogescholen te Eindhoven in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 30 november 2015 naar voren te brengen. Bij e-mail van 14 december 2015 heeft F. Greve, Auditor, namens het college van bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-master Architectuur (240 EC; varianten: deeltijd, voltijd (in afbouw); locatie: Tilburg) van Fontys Hogescholen te Eindhoven. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 31 december 2015 en is van kracht tot en met 30 december 2021.

Den Haag, 31 december 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Standaard	Formulering Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Goed
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Goed
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent.

Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

- W.L.M. Blomen (voorzitter) is directeur van de Hobéon Groep;
- Prof.ir. F. Alkemade (lid) is zelfstandig architect/ urban designer en is jarenlang partner geweest bij architectenbureau OMA;
- Ir. H.M. Blank (lid) is stedenbouwkundige en is hoofd van de afdeling Man and Public Space van de Design Academy Eindhoven;
- Drs. J.D. Oostwoud Wijdenes (lid) studeerde psychologie is momenteel medewerker onderwijs, onderzoek en kwaliteitszorg bij de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
- P. Kuipers (student-lid) studeert aan de deeltijd hbo-master Architectuur van de Academie voor Architectuur en Stedenbouw te Amsterdam.

Het panel werd ondersteund door H. Bleijs BSc, secretaris (gecertificeerd).